

WHITEPAPER

ALLES WAT JE MOET WETEN OVER HET
CAPACITEITSTARIEF

THE **GLOBAL SPECIALIST**
IN ELECTRICAL AND DIGITAL BUILDING INFRASTRUCTURES

De manier waarop bedrijven en consumenten vandaag elektriciteit verbruiken maar ook produceren, is de voorbije jaren grondig veranderd. Omwille van de energietransitie – ofwel de overschakeling van fossiele energiebronnen naar hernieuwbare energiebronnen– en de stijgende vraag naar elektriciteit voor o.a. elektrische voertuigen en warmtepompen neemt de belasting van het elektriciteitsnet steeds meer toe.

EEN ANTWOORD OP JOUW VRAGEN OVER HET **CAPACITEITSTARIEF**

Met de invoering van het capaciteitstarief wil de VREG, de Vlaamse Regulator van de Elektriciteitsmarkt- en Gasmarkt, de belasting van het elektriciteitsnet zoveel mogelijk binnen de perken houden. Dit tarief werd ingevoerd op 1 januari 2023.

De nieuwe nettarieven moeten Vlaamse bedrijven en gezinnen aanmoedigen hun verbruik over de dag te spreiden, waardoor het elektriciteitsnet niet overbelast geraakt. Anderzijds kan deze maatregel leiden tot hogere kosten voor verbruikers met een hoge maximale capaciteit, zoals ondernemingen die veel elektrische apparatuur gebruiken.

1

WAT IS HET **CAPACITEITSTARIEF**?

Het capaciteitstarief is een tarief voor elektriciteit dat wordt berekend op basis van de maximale capaciteit (in kilowatt) die een huishouden of bedrijf gebruikt gedurende een bepaalde periode. Bij een gezin is dat een gemiddelde per kwartier – het zogenaamde kwartiervermogen –, terwijl dit bij bedrijven meestal over een periode van jaar gaat. Dit tarief wordt in rekening gebracht bovenop het tarief voor het verbruik van elektriciteit (gemeten in kWh). Het idee achter het capaciteitstarief is dat netbeheerders de kosten van het elektriciteitsnetwerk – onder meer voor de aanleg, het onderhoud en het gebruik ervan – moeten dekken, ongeacht de hoeveelheid elektriciteit die wordt verbruikt.

Belangrijk om weten is dat het capaciteitstarief geen bijkomend tarief is, maar een vergoeding voor de beschikbaarheid van het elektriciteitsnetwerk. Het tarief is gebaseerd op de maximale capaciteit die op eender welk moment in een jaar wordt gebruikt, bijvoorbeeld tijdens piekuren wanneer de vraag naar elektriciteit hoog is.

Via de invoering van dit tarief worden netbeheerders via de overheid gestimuleerd om de infrastructuur en capaciteit van het netwerk te verbeteren en te optimaliseren, zodat ze beter kunnen omgaan met de piekbelastingen en de betrouwbaarheid van het netwerk kunnen verbeteren. Het capaciteitstarief kan verschillen per netbeheerder en per type aansluiting (bijvoorbeeld een aansluiting voor een woning of een bedrijf), de locatie van de aansluiting, het tijdstip van de dag én de aanwezigheid van een digitale of analoge elektriciteitsmeter.

Het capaciteitstarief geldt enkel voor elektriciteit, niet voor aardgas.

2

VOOR WIE IS HET CAPACITEITSTARIEF VAN TOEPASSING?

Het capaciteitstarief was eerder al van toepassing voor grote bedrijven. Sinds 1 januari 2023 splitst de VREG de bestaande netwerkkosten op in twee delen voor onder andere:

- alle gezinnen in Vlaanderen
- kleine bedrijven in Vlaanderen

De invoering van het capaciteitstarief is niet van toepassing voor huishoudens die het sociaal tarief genieten (momenteel zo'n 16% van de Vlaamse gezinnen).

3

HOEVEEL BEDRAAGT HET CAPACITEITSTARIEF?

Het bedrag van het capaciteitstarief hangt af van de netbeheerder en is dus afhankelijk van de woonplaats. Sinds 2023 betaalt een huishouden voor een maandpiek van 1 kW over heel Vlaanderen gemiddeld de volgende tarieven:

- op jaarbasis: 40,4 euro (exclusief btw)*
- op maandbasis: 3,37 euro (exclusief btw)*

Volgens de VREG bedraagt de gemiddelde maandpiek in Vlaanderen 4,37 kW.

* tarieven van toepassing in maart 2023

4

HOE BEREKENT DE VREG HET CAPACITEITSTARIEF?

De berekening van het capaciteitstarief verschilt wanneer een verbruiker een digitale meter of analoge meter heeft.

a. Hoe wordt het capaciteitstarief berekend bij een digitale meter?

Voor huishoudens met een digitale meter wordt het capaciteitstarief berekend op basis van het piekvermogen. Een digitale meter meet het elektriciteitsverbruik per kwartier in kWh. Tijdens dit kwartier neemt men niet altijd evenveel elektriciteit van het net af. Dit zorgt voor hogere en lagere pieken in het elektriciteitsverbruik. Het gemiddelde verbruik gedurende een kwartier wordt het kwartierversmogen (in kW) genoemd. De maandpiek is gelijk aan het hoogste kwartierversmogen in één maand.

Om het capaciteitstarief te bepalen, berekent de netbeheerder elke maand opnieuw het gemiddelde van de twaalf laatste maandpieken.

Belangrijk om weten: als de werkelijke maandpiek lager ligt dan 2,5 kW, dan zal de netbeheerder sowieso een minimale maandpiek van 2,5 kW aanrekenen. Dit is een soort van abonnementskost om elektriciteit tot in huis te blijven garanderen.

b. Hoe wordt het capaciteitstarief berekend bij een analoge meter?

Een analoge meter kan geen (verbruiks)pieken registreren. Als gevolg hiervan wordt het capaciteitstarief niet berekend op basis van het piekvermogen, maar via de volgende formule (opgesplitst in twee delen):

- Een vast bedrag dat overeenkomt met een maandpiek van 2,5 kW (voor een modaal gezin bedraagt dit bedrag jaarlijks circa 100 euro (exclusief btw))
- Een bedrag berekend op basis van het elektriciteitsverbruik (kWh). Het elektriciteitsverbruik bereken je door het aantal kilowatt (kW) te vermenigvuldigen met de tijd in uren dat een toestel gebruikt wordt. Een stofzuiger van 1100 watt verbruikt bijvoorbeeld gedurende een half uur 0,55 kWh (1,1 kilowatt x ½ uur).

c. Hoe wordt het capaciteitstarief voor bedrijven berekend?

Voor bedrijven gebeurt de berekening van het capaciteitstarief op een specifieke manier. Ondernemers moeten proactief een inschatting maken van het te verwachten maandelijks piekvermogen, en dit vervolgens doorgeven aan hun elektriciteitsleverancier. Op basis van deze cijfers volgt de aanrekening van een bijdrage. Belangrijk hierbij is dat deze inschatting van het piekvermogen zo accuraat mogelijk gebeurt. Want als het werkelijke verbruik hoger ligt, dan betaalt een ondernemer gedurende twaalf maanden een verhoogd capaciteitstarief. Een goed zicht op het actuele elektriciteitsverbruik is dus essentieel.

5

HOE KUNNEN HUISHOUDENS HUN ENERGIEVERBRUIK ONDER CONTROLE HOUDEN?

a. Energieverbruik en -kosten opvolgen

Een betere spreiding van het elektriciteitsverbruik, met een lagere factuur als resultaat, start met het monitoren van stroomkosten. Energieleveranciers en aanbieders van slimme energieoplossingen reiken instrumenten aan om dit vlot te kunnen doen.

Nagenoeg elke leverancier biedt de mogelijkheid om de meterstanden handmatig in zijn klantenportaal in te voeren. Die data scheppen dan inzicht in de evolutie van het verbruik en energiekosten. Ze maken het ook mogelijk om het voorschotbedrag nauwkeuriger te bepalen.

Verschillende leveranciers koppelen gebruiksdata van Fluvius aan hun eigen klantenportaal. Sommige leveranciers bieden bijvoorbeeld al een app aan waarmee consumenten hun verbruik in realtime kunnen opvolgen. Ook wie z'n woning uitrust met slimme, geconnecteerde toepassingen krijgt via die bijhorende applicatie al veel inzichten in het energieverbruik.

b. Welke apparaten/toestellen in huis hebben de grootste impact op het capaciteitstarief?

Voor eigenaars van een digitale meter is de opdracht duidelijk: het gelijktijdige verbruik van energie-intensieve toestellen zoveel mogelijk spreiden.

Goed om weten is dat de grootste energievreters in een woning niet noodzakelijk voor het hoogste piekverbruik zorgen. Zo kan een vaatwasser, wasmachine en droogkast een flinke hap uit de totale energiefactuur nemen, maar draaien deze toestellen niet constant op volle toeren. Bij een (vaat)wasmachine weegt bijvoorbeeld de opwarmcyclus zwaar door, terwijl er tijdens het wasproces ook momenten zijn waarop het amper energie verbruikt.

Het inschatten van het exacte verbruik is dus geen eenvoudige opdracht. Bovendien is de impact van recente toestellen met een gunstig energielabel kleiner dan oudere toestellen.

Uit diverse testen met huishoudtoestellen blijkt dat het hoogste gemiddelde kwartiervermogen te zien is bij:

Strijkijzer	Inductiekookplaat
Elektrische verwarming	Heteluchtoven
Haardroger	Friteuse
Droogkast	

Ook een zwembad/sauna/jacuzzi, aquarium/terrarium en zware hobby machines (zoals een zaagmachine of draaibank) zorgen voor hoge pieken op het net.

De gemiddelde maandpiek van een warmtepomp aan vol vermogen – met weinig andere grootverbruikers in huis – bedraagt 5,51 kW. (cijfers VREG)

Het kwartiervermogen met betrekking tot het capaciteitstarief is dan weer verwaarloosbaar bij de volgende toestellen:

Televisie	Spaarlamp
Koelkast	Led-lamp
Gsm-lader	

c. Wat met het opladen van een elektrische wagen?

Veel hangt af van het vermogen waarmee een elektrische wagen opgeladen wordt. Volgens de VREG zorgt een standaard oplaadbeurt voor een gemiddelde maandpiek van 7 kW. Wie beperkte afstanden aflegt, heeft voldoende aan een laadpunt met een vermogen van 4 kW.

Het inzetten van een slimme lader is hier zeker een verstandige zet, omdat dergelijk laadpunt rekening houdt met het totale elektriciteitsverbruik in een woning of bedrijfspand, en dus het laaddebiet beperkt. Als er al andere grootverbruikers ingeschakeld zijn, dan gaat de laadsnelheid van de wagen automatisch naar beneden. Een slim laadpunt houdt ook rekening met de energieproductie door zonnepanelen.

HOE KUNNEN BEDRIJVEN HUN ENERGIEVERBRUIK ONDER CONTROLE HOUDEN

Ook in bedrijven is dagelijkse monitoring essentieel om het elektriciteitsverbruik bij te sturen waar nodig. Het in kaart brengen van deze verbruiksgegevens kan onder meer via slimme software – al dan niet in de vorm van apps – die techleveranciers ter beschikking stellen. Dankzij de inzet van energiebeheersystemen kunnen ondernemers het realtime verbruik van elektriciteit en andere energiebronnen analyseren en alle kosten oplijsten.

Dergelijke technologieën bieden niet alleen een grote hoeveelheid aan waardevolle, bruikbare gegevens tot op toestelniveau, maar stellen gebruikers ook in staat om hun energiestromen te controleren.

a. Hoe als bedrijf pieken in het stroomverbruik vermijden?

Er zijn verschillende manieren waarop een bedrijf pieken in het stroomverbruik kan vermijden. Enerzijds kan het bedrijf erop letten om zuinig om te gaan met energie. Anderzijds loont het de moeite om te kijken naar manieren om zelf energie op te wekken.

Zuinig energieverbruik kan logischerwijze worden gerealiseerd door apparatuur en verlichting tijdig uit te schakelen wanneer deze niet nodig is. Het is daarbij ook belangrijk om te investeren in energie-efficiënte apparatuur en verlichting, zoals led-verlichting en energiezuinig kantoormateriaal en machines. Een andere mogelijkheid is om medewerkers bewust te maken van het belang van energiebesparing en hen te stimuleren om hun eigen energiegebruik te verminderen.

Het inzetten van zogenaamde ‘smart grid’-toestellen kan een belangrijke bijdrage leveren aan een slimme spreiding van het elektriciteitsverbruik. Via slimme sturing wordt dit verbruik zo efficiënt mogelijk gestuurd, waardoor pieken vermeden worden.

Voor het opladen van elektrische voertuigen is ‘load balancing’ een uitstekende oplossing. Deze oplossing houdt in dat de beschikbare stroomtoevoer naar de laadpalen niet constant is maar varieert, rekening houdend met het overige stroomverbruik in het bedrijf. Het werkt min of meer op dezelfde manier als een slim laadpunt thuis. Voor de laadpalen zelf betekent dit dat ze dus niet altijd hetzelfde vermogen zullen kunnen leveren aan de voertuigen waardoor de laadsnelheid variabel is.

Naast deze oplossingen kan het bedrijf ook kijken naar manieren om zelf energie op te wekken. Dit kan bijvoorbeeld door het installeren van zonnepanelen op het dak van het bedrijfspand of door het gebruik van windenergie. Daar heeft het capaciteitstarief natuurlijk geen invloed op. Deze hernieuwbare energie is ook uiterst geschikt om verwarmings- en koelingsstelsel zoals een warmtepomp van stroom te voorzien.

WAT ZIJN DE MEESTGESTELDE VRAGEN VAN EINDKLANTEN BIJ ELEKTROTECHNISCHE INSTALLATEURS OVER HET CAPACITEITSTARIEF?

De toepassing en gevolgen van het capaciteitstarief zijn niet voor alle ondernemers en consumenten even duidelijk. Over dit thema duiken dus regelmatig de nodige vragen op. We beantwoorden enkele veelgestelde vragen over deze maatregel:

Wat is het capaciteitstarief?

Het capaciteitstarief is een nieuwe manier om een deel van de distributiekosten voor elektriciteit te berekenen. Dit is geen extra tarief, enkel een andere berekeningsmethode. De distributiekosten hebben betrekking op de aanleg en het onderhoud van het distributienet. Wie zijn elektriciteitsverbruik spreidt, en op die manier dus hoge pieken vermijdt, betaalt met het capaciteitstarief minder dan wie dat niet doet.

Waarom is het capaciteitstarief nodig?

De transitie naar een groene en duurzame samenleving zorgt voor een nieuwe manier waarop we energie verbruiken. Dit leidt tot een andere en grotere belasting van het elektriciteitsnet. Via het capaciteitstarief wil de overheid grote investeringen aan het elektriciteitsnet voorkomen en de factuur voor iedereen betaalbaar houden.

Voor wie geldt het capaciteitstarief?

Het capaciteitstarief geldt voor alle huishoudelijke en zakelijke verbruikers van elektriciteit in Vlaanderen. Klanten die recht hebben op het sociaal tarief, betalen geen apart capaciteitstarief.

Sinds wanneer is het capaciteitstarief van toepassing?

Dit tarief geldt sinds 1 januari 2023. Voor de berekening van het capaciteitstarief vanaf 1 januari 2023 houdt Fluvius enkel rekening met maandpieken vanaf januari.

Op welke kosten heeft het capaciteitstarief een impact?

Het capaciteitstarief is een distributiekost die verbruikers betalen op de afname van elektriciteit. Men betaalt dus geen capaciteitstarief op de elektriciteit die men zelf produceert en op het net injecteert. Op aardgas betaalt men wel distributiekosten, maar geen capaciteitstarief.

Hoe wordt het capaciteitstarief berekend?

Het capaciteitstarief wordt berekend op basis van het piekvermogen.

Bij een digitale meter wordt het elektriciteitsverbruik elk kwartier gemeten. Op basis van dit verbruik wordt het kwartiervermogen berekend. Het hoogste kwartiervermogen in een maand is de maandpiek. Op basis van die maandpieken berekent Fluvius het capaciteitstarief.

Een analoge meter doet geen automatische meteropnames, waardoor het niet mogelijk is om een piekvermogen te bepalen. Daarom is bij een analoge meter de minimum maandpiek van 2,5 kW van toepassing.

Betaal ik minder of meer met het capaciteitstarief?

Het antwoord op deze vraag hangt af van het type meter (digitaal of analoog), de hoeveel verbruikte energie en het tijdstip van verbruik.

Zijn zonnepanelen interessant in het kader van het capaciteitstarief?

Absoluut! Energie die zelf geproduceerd en verbruikt wordt, passeert niet via de meter en zorgt dus ook niet voor pieken. Het afstemmen van het verbruik op de eigen electriciteitsproductie is dus de boodschap!

Interessante websites

www.vreg.be
www.fluvius.be
www.legrand.be

FOLLOW US ALSO ON

- @ www.legrand.be - www.bticino.be
- www.youtube.com/legrandgroupbelgium
- www.facebook.com/LegrandGroupBelgium
- www.linkedin.com/company/legrandgroupbelgium
- www.instagram.com/legrand_belgium/

Legrand Group Belgium nv

Hector Henneaulaan 366

1930 Zaventem

Tel.: +32 (0)2 719 17 11

E-mail: info.belux@legrand.com